Roll No……………………….
Signature of Invigilator ………

Paper Code

MV-101

पतंजलि विश्वविद्यालय

University of Patanjali

Examination Jan. – Feb. - 2022

एम. ए. व्याकरण, प्रथमसत्रम्

व्याकरणम्, प्रथम्पत्रम्

संस्कृतव्याकरणम् (क)

समयः - होरात्रयम् पूर्णाङ्काः 70

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(व्याकरणमहाभाष्यम्)

१. पृष्टेषु पञ्चसु त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः। (3 x15 =45)

1. सिद्धेशब्देर्थसम्बन्धे इति वार्तिकस्य पूर्वापरविषयविचारं स्वीकृत्य भाष्याभिप्रायः व्याख्येयः। “रक्षोहागमलध्वसन्देहाः’ प्रयोजनम्” - इति विषये समीचीना व्याख्याकार्या।
2. वर्णानामर्थवत्ता साधक बाधक भाष्यसारनिरूपणपुरस्सरं भाष्यस्वारस्यं प्रतिपादनीयम्।
3. लण् इति सूत्रं व्याकरणमहाभाष्यानुसारेण व्याख्येयम्।
4. ञमङणनम् झभञ् इत्यत्र महाभाष्योद्धृतविषयमधिकृत्य विवेच्यताम्।

२. पृष्टेषु अष्टसु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। (5 x5 =25)

1. ज्ञान एव धर्मः - इति वार्तिकं भाष्यानुसारेण विवेचनीयम्।
2. ‘शब्दो व्याकरणम्’ इति पक्ष आक्षेपवार्तिकानि विवेचनीयानि।
3. किं शब्दोपदेशः कर्तव्यः आहोस्विदपशब्दोपदेशः इति विषयमङ्गीकृत्य भाष्यसारमुल्लेखनीयम्।
4. वृत्तिसमवायार्थ उपदेशः इतिवार्तिकस्य व्याख्यां कृत्वा वर्णोपदेश प्रयोजनान्तरमुल्लेखनीयम्।
5. ‘दुष्टः शब्दः’ इत्यस्य श्लोकार्थप्रदर्शनपूर्वकं व्याख्या कार्या।
6. अकारस्य विवृतोपदेश आकारग्रहणार्थ - इत्यस्य वार्तिकस्य समीक्षा विधेया।
7. विषयेण तु नानालिङ्गकरणात्सिद्धम् - इत्यस्य भाष्याभिप्रायः समीचीनतयाप्रतिपादनीयः।
8. हयवरट् हल् इत्यत्र किमर्थं - हकारो द्विरूपदिश्यते।

--------------x--------------